Єднаймося в Просвіті!

ГАЛИЦЬКА ПРОСВІТА

Ніколи не думай, що сієш у пустий чи неродючий ґрунт, що твій плід не зійде, затопчеться. А якщо і вродить, то скористаються ним інші, а не ти. Просто сій, бо так належиться тобі, котрий ходить по цій землі, бо й ти – насінина, кинена з Неба.

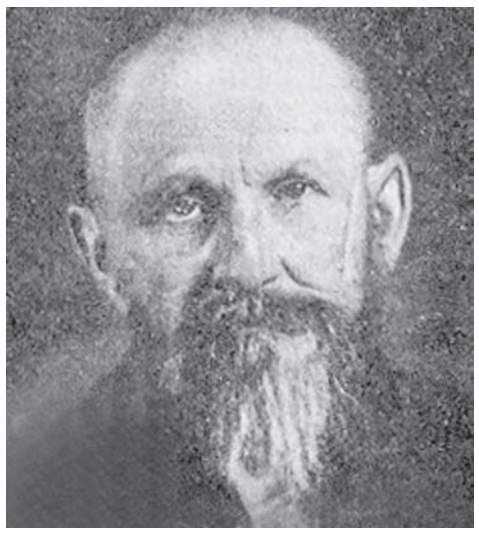
Андрій ВОРОН, карпатський мудрець

№ 50 (413)
13 грудня 2012 р.

Тижневик "Галицька Просвіта" * Засновник – Івано-Франківське ОО ВУТ "Просвіта" ім. Т. Шевченка * Свідоцтво – ІФ № 521 від 15.06.2004 р. * Шеф-редактор – Степан Волковецький * Головний редактор – Богдан Вівчар * Літературний редактор – Ірина Шумада * Верстка – Марія Дзебчук * Набір – Наталія Дяченко * Друк – КП фірма "ЛІК" * Тираж – 2000 примірників * Замовлення – № 1049 * Наша адреса: 76018, м. Івано-Франківськ, вул. М. Грушевського,18 * тел. (0342) 75-05-86, * тел./факс (03422) 2-38-67 * e-mail: oblasna-prosvita@ukr.net * http://uaprosvita.if.ua/ * Наші реквізити: Р/р 26003300012896 в ПАТ "Ідея Банк" МФО 336310, код 04929075. * За зміст і достовірність інформації у рекламі відповідає рекламодавець * Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій і подає матеріали для дискусії * За точність викладених фактів відповідає автор * Редакція застерігає за собою право редаґувати і скорочувати матеріали * Листування з читачами – тільки на сторінках газети

ПОСТАТІ

ВІРНИЙ ЦЕРКВІ Й НАРОДОВІ

У селі Тростянець на Долинщині, останній парохії священика-мученика Андрія Бандери, відбулися урочистості з нагоди відзначення 130-их роковин від народження батька провідника ОУН – Героя України Степана Бандери.

Святу Літургію і панахиду в церкві Святого Миколая відслужив декан Долинський УГКЦ о. Зореслав Котович у співслужінні з місцевими духівниками. А потім лунали духовні пісні у виконанні о. Вітольда Левицького – пароха храму Серця Ісуса і Серця Марії УГКЦ міста Долини і референта архієпископа Івано-Франківського, учасників художньої самодіяльності Тростянецького народного дому.

Нагадаємо, отець Андрій Бандера народився 11 грудня 1882 року, а тростянецький престол з березня 1935 по 22 травня 1941 року був останньою парохією його душпастирського служіння: у ніч на 22 травня 1941 року – перед недільним храмовим празником у Тростянці – визволителі заарештували отця Андрія і замордували у Лук'янівській катівні у Києві. Напевно, для нас усіх варто нагадати, що на допиті перед стратою він відверто заявив енкаведистам: За своїми переконаннями я є українським націоналістом, але не шовіністом. Єдино правильним державним ладом українців вважаю єдину соборну і незалежну Україну.

У Тростянці 2009 року в Народному домі відкрили кімнату-музей родини отця Андрія Бандери, яку освятив єпарх Івано-Франківський УГКЦ, а нині митрополит, владика Володимир Війтишин. Недавно Українська Греко-Католицька Церква ініціювала процес беатифікації мученика за віру Христову о. Андрія Бандери.

У тростянецьких урочистостях взяли участь заступник голови Долинської райдержадміністрації Іван Кочержат, начальники управлінь культури райдержадміністрації – Володимир Гібчинський і освіти – Володимир Сподар, почесний голова долинської «Просвіти» Степан Янківський, сільський голова Тростянця Зеновій Болюк, представники культурної та освітянської інтеліґенції, національно-патріотичних сил, тростянецька громада.

І. Л.

ДІЯ

ПІДТРИМАЙТЕ ДУХОВНУ СВОБОДУ

Значною мірою нинішні біди й проблеми українського народу від того, що ми не маємо єдиної Церкви як духовного провідника нації. У незалежній Україні і далі господарює і фактично є духовним провідником імперської політики Кремля Церква Московського патріархату. А тим часом екуменічний процес у нашій країні йде мляво чи й узагалі завмирає. Та ми, вірні, можемо його оживити, ба навіть спонукати ієрархів до дії.

Пропонуємо зразок листа, який ви, шановні, можете відіслати Вселенському патріарху Варфоломію з наполяганням визнання Української Православної Церкви Київського патріархату і її Патріарха.

Його Всесвятість ВАРФОЛОМІЙ
Архієпископ Константинополя –
Нового Рима і Вселенський Патріарх
Rum Patrikhanesi
342 20 Fener-Halic
Istanbul, TURKEY

ВАША ВСЕСВЯТОСТЕ!

Ми вважаємо, що настав час вимагати виходу Московського патріархату – цього пережитку збанкрутілої Радянської держави і наявного інструменту подальшого іноземного гніту – із суверенних земель України та визнати Київський патріархат із його понад 15 мільйонами вірних канонічним і нарівні з іншими помісними патріархатами Вашого святого єпископського синоду.

Із розпадом Радянського Союзу у 1991 році, проголошення незалежності України відзначалося по всьому світі. Українці мали свободу намітити власну долю як суверенна європейська держава, яка більш не буде страждати від гніту російського режиму. Український народ повинен бути вільним від іноземного втручання у всіх аспектах його життя, включаючи і духовність. Якщо Московський патріархат надалі буде верховодити над Україною, ніколи не буде миру й злагоди у православному світі.

Нехай наука Господа нашого Спасителя Ісуса Христа допоможе Вам у Вашому рішенні. Підтримайте свободу Українського народу!

Ваш (а) у Христі,
(повне ім'я та адреса, дата)

коп.
Головний секретар:
архімандрит Варфоломій Самарас
Rum Patrikhanesi
342 20 Fener-Halic
Istanbul, TURKEY

КАДРИ

РОЖНЯТІВСЬКУ РАЙОННУ РАДУ ОЧОЛИВ НАЗАР ІВАНІВ

У зв'язку з обранням у 86-му мажоритарному окрузі народним депутатом України Анатолія Дирівa, який обіймав посаду голови Рожнятівської районної ради, на XV, позачерговій, сесії райради відбулися вибори нового чільника. Ним став Назар Іванів, представник політичної партії «Фронт змін».

Назар Іванович Іванів народився 1982 року в селищі Брошнів-Осада на Рожнятівщині у родині освітян. Навчався у місцевій загальноосвітній школі, а вищу освіту за спеціальністю «фінанси» здобув на економічному факультеті Прикарпатського національного університету ім. В. Стефаника. Підприємець, одружений, виховує з дружиною двох синів. Назар Іванів – онук учасника бою під Бродами дивізійника Федора Маринця.

ІВАНО-ФРАНКІВСЬКЕ ОБЛАСНЕ ТА МІСЬКЕ ОБ'ЄДНАННЯ ВУТ «ПРОСВІТА» ім. Т. ШЕВЧЕНКА

15 грудня, 14.00 **Народний дім «Просвіта»**

ЗАПРОШУЄМО НА УРОЧИСТОСТІ З НАГОДИ 144-ої РІЧНИЦІ З ДНЯ ЗАСНУВАННЯ «ПРОСВІТИ»

У програмі святкування:

виступи народного самодіяльного творчого колективу «Просвіта» з Коломиї (диригент і художній керівник – **Роман Хімей**) і чоловічої хорової капели медичних працівників (керівник – **Михайло Гринюк**)

ІВАНО-ФРАНКІВСЬКЕ ОБЛАСНЕ ТА МІСЬКЕ ОБ'ЄДНАННЯ ВУТ «ПРОСВІТА» ім. Т. ШЕВЧЕНКА
ОБЛАСНА ОРГАНІЗАЦІЯ «ЖІНОЧА ГРОМАДА»

19 грудня **16.00**

СВЯТИЙ МИКОЛАЙ У «ПРОСВІТІ»

Любі діти!
Запрошуємо вас на театралізоване дійство «Святий Миколаю, до нас завітай!»

Дорогі батьки!
Подбайте, щоб до ваших дітей завітав Миколай із подарунками.
Контактний телефон – 75-05-86.

ШАНОВНІ КРАЯНИ! ДОРОГІ ПРОСВІТЯНИ!

Триває передплата на газету «ГАЛИЦЬКА ПРОСВІТА».

Передплатний індекс – 91083.

ВАРТІСТЬ ПЕРЕДПЛАТИ (без оплати оформлення):
на місяць – 4,28 грн., на три місяці – 12,24 грн.,
на півроку – 22,83 грн., на рік – 44,46 грн.

ПОДЯКА

Адміністрація Івано-Франківського геріатричного пансіонату і його підопічні висловлюють щиру подяку за проведений концерт, присвячений Дню інваліда, художньому керівникові вокальної студії «Музіба» Івано-Франківського обласного об'єднання Всеукраїнського товариства «Просвіта» імені Тараса Шевченка Руслані Денезі.

Бажаємо Вам міцного здоров'я та нових творчих злетів.

З повагою директор пансіонату Лоріна ДЕРЕВ'ЯНКО

КОНТАКТИ

ГРАНТ ЄС ҐАРАНТУЄ ЧИСТОТУ

В Івано-Франківському національному технічному університеті нафти і газу відбулася Міжнародна конференція з реалізації проекту «Румунсько-українська транскордонна система співробітництва – управління забрудненими нафтопродуктами ділянками землі» в рамках транскордонного співробітництва Угорщини, Словаччини, Румунії й України на 2007–2013 роки. Прикарпатський виш виграв грант Євросоюзу і разом з іноземними колеґами з Центрального північного університету Бая-Маре втілюватимуть його в життя впродовж двох років. Загальна вартість гранту – 266 367 євро.

Мета проекту – активізувати й поглибити співробітництво в галузі екологічного, соціального та економічного розвитку між Івано-Франківською (Україна) та іншими областями – Марамуреською (Румунія), Сабольч-Сатмар-Берег, Боршод-Абауй–Земплен (Угорщина). Він передбачає вивчення й аналіз об'єктів, забруднених нафтопродуктами в межах транскордонної території, впровадження технологій підживлення й очищення забруднених ділянок ґрунту, формування бази даних на основі проведених досліджень, очищення ґрунтів та поліпшення стану довкілля на забруднених нафтопродуктами ділянках і т. ін.

ПРЕЗЕНТАЦІЇ

НЕЗНАНИЙ ТА ВПІЗНАВАНИЙ

У Музеї мистецтв Прикарпаття відбулася презентація книги Віри Стецько «Таїна Пінзеля». Альбом-монографія презентує творчість Іоанна Георга Пінзеля, галицького Мікеланджело, і показує 55 його творів відомих на сьогодні. Експресивне українське бароко не залишає байдужим нікого. До створення книги долучилися фотограф – Костянтин Сачек і меценат видання Тарас Демкура. Творчість Пінзеля стала відкриттям не тільки для України. Нещодавно його скульптури з Тернополя, Львова, Івано-Франківська виставили у Парижі в Луврі й вони дістали широкий резонанс у світовому масштабі.

«Мені стало дуже прикро, що ми показуватимемо прекрасну виставку і не матимемо каталогу українською мовою. Тоді й вирішила зробити все, щоб видати альбом, який продемонстрував би, що Україна має видатних скульпторів і може їх належно представити. Гадаю, цей альбом органічно доповнить виставку», – наголосила авторка.

НАШІ СВЯТА

АНДРІЯ ПЕРВОЗВАННОГО

Святий апостол Андрій був братом святого апостола Петра. Христос покликав рибалку Андрія першим, тому його й називають Первозванним. Коли Ісус проходив біля Галилейського озера, Андрій разом зі своїм братом Петром саме ловили рибу. Господь покликав їх обох стати Його учнями.

По Зісланні Святого Духа апостоли розійшлися проповідувати святе Євангеліє. Святий Андрій проповідував Христове вчення понад 35 років, тричі подорожував різними царствами і князівствами, узбережжям Чорного моря, йому випало проповідувати у Малій Азії, Македонії, Тракії, Греції, Україні. Як повідомляють грецькі джерела, він дійшов до північних берегів Чорного моря та Скитії. Лаврентіївський літопис містить переказ про те, як апостол Андрій Первозванний зі своїми учнями вирушив Дніпром до сучасного Києва і, піднявшись на гору, встановив хрест (саме на цьому місці споруджена Андріївська церква). Потім поблагословив київські гори й пророкував, що тут постане велике місто з багатьма церквами і процвітатиме віра Христова.

Свій шлях апостол Андрій завершив мученицькою смертю 13 грудня 70-го року в Патрах (Ахайя), де начальник області Егей засудив його до страти через розп'яття. Хрест для кари спорудили у формі літери «Х», відтоді такий хрест іменують «андріївським». Віднайдені мощі 355 року перенесли до храму Святих апостолів. У 1208 році мощі святого Андрія перенесли до італійського міста Амальфи.

Київський собор 1621 року ствердив апостольське походження християнства на українських землях і визнав апостола Андрія основоположником Христової Церкви в Україні. Уже в першій половині XI ст. створені перші українські ікони із зображенням

апостола Андрія; 1086 року князь Всеволод збудував Андріївський храм, можливо, перший на честь цього святого.

Святого Андрія Первозванного вважають покровителем України, Грузії, Росії та Шотландії.

(Про звичаї, традиції і андріївські вечорниці чит. на стор. 4).

НАМІРИ

СПІЛЬНИМИ ЗУСИЛЛЯМИ

З ініціативи голови обласної ради Василя Скрипничука відбулася зустріч керівництва обласної ради, облдержадміністрації, голів районних рад і міст обласного підпорядкування, що входять до складу Консультативної ради з питань місцевого самоврядування, з новообраними народними депутатами України від Прикарпаття. Мета – налагодження подальшої співпраці та конструктивного діалогу задля вирішення нагальних питань регіону і створення сприятливих можливостей його розвитку в перспективі.

Керівники області Василь Скрипничук і Михайло Вишиванюк привітали народних депутатів з обранням і висловили сподівання на плідну співпрацю.

Заступник голови Консультативної ради, голова Тисменицької районної ради Володимир Семенів побажав народним обранцям створити у парламенті потужне прикарпатське лобі і працювати так, аби не розчарувати своїх виборців.

Екс-голова облради О. Сич зазначив, що йому дуже імпонує креативність керівництва обласної ради щодо співпраці з депутатським корпусом Прикарпаття у ВРУ.

Парламентар від «УДАРу» Роман Чернега висловився за те, щоб створити у ВРУ міжфракційну групу (є вже навіть її робоча назва «Галичина»), до якої б увійшли депутати від Івано-Франківщини, Тернопілля, Львівщини, оскільки є чимало спільного.

Результатом зустрічі стало підписання її учасниками декларації про співпрацю між народними депутатами України VII скликання від Івано-Франківської області та місцевими органами влади Прикарпаття.

ДЕКЛАРАЦІЯ

ПРО СПІВПРАЦЮ МІЖ НАРОДНИМИ ДЕПУТАТАМИ УКРАЇНИ VII СКЛИКАННЯ ВІД ІВАНО-ФРАНКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ ТА МІСЦЕВИМИ ОРГАНАМИ ВЛАДИ ПРИКАРПАТТЯ,

м. Івано-Франківськ, 5 грудня 2012 року

Івано-Франківська обласна рада в особі голови Івано-Франківської обласної ради Скрипничука Василя Михайловича (далі – Сторона 1), Івано-Франківська обласна державна адміністрація в особі голови Івано-Франківської обласної державної адміністрації Вишиванюка Михайла Васильовича (далі – Сторона 2), Консультативна рада з питань місцевого самоврядування в особі заступника голови Консультативної ради з питань місцевого самоврядування, голови Тисменицької районної ради Семеніва Володимира Миколайовича (далі – Сторона 3) і народні депутати України VII скликання від Івано-Франківської області (далі – Сторона 4), враховуючи взаємну зацікавленість у подальшому поглибленні та розширенні співпраці в соціально-економічній, культурній сферах, у питаннях розвитку територіальних громад і реформування місцевого самоврядування, керуючись принципами підвищення ефективності вирішення завдань місцевого значення, забезпечуючи спільні інтереси територіальних громад Івано-Франківщини, домовились реалізувати такі спільні дії:

1. Об'єднати зусилля щодо вирішення питань соціально-економічного та культурного розвитку Івано-Франківської області за такими напрямами:

захист цілісності й суверенітету держави;

захист і розвиток української мови як єдиної державної;

посилення ролі органів місцевого самоврядування у здійсненні реґіональної політики;

зміцнення фінансової бази місцевого самоврядування і залучення фінансового ресурсу (дотацій, субвенцій, коштів державних програм) для вирішення проблемних питань територіальних громад області;

боротьба з корупцією та беззаконням;

боротьба з безробіттям;

захист енергетичної незалежності України, здійснення заходів з енергоощадності;

недопущення продажу земель сільськогосподарського призначення;

реформування і розвиток села;

розв'язання екологічних проблем Івано-Франківщини, зокрема утилізації твердих побутових відходів;

ремонт доріг загального значення, комунальних доріг, розвиток інфраструктури;

залучення зовнішніх та внутрішніх інвестицій;

реформування та розвиток житлово-комунального господарства;

проведення реформ у галузях охорони здоров'я, освіти і науки, в інших галузях гуманітарної сфери;

вирішення інших питань соціально-економічного та культурного розвитку Івано-Франківщини.

2. Ця Декларація набуває чинності з дати її підписання всіма Сторонами та діє безстроково.

3. Пропозиції щодо внесення змін і доповнень до Декларації вносять у письмовій формі та розглядають інші Сторони.

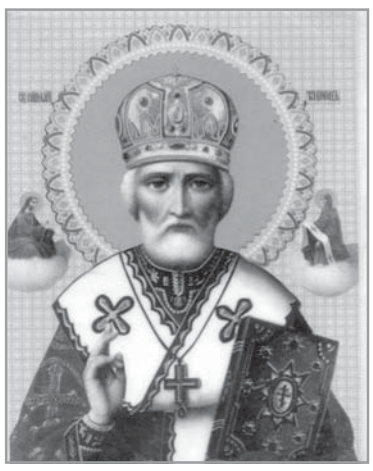
4. Внесення змін і доповнень до Декларації відбувається за згодою Сторін та оформляється додатковими правочинами, які становитимуть невід'ємну частину цього документа.

5. Спірні питання щодо тлумачення та реалізації цієї Декларації будуть вирішуватися шляхом переговорів і консультацій, процедури яких визначаються за погодженням Сторін.

Декларація укладена у чотирьох примірниках, по одному для кожної зі Сторін, які мають однакову юридичну силу.

Василь СКРИПНИЧУК,
Михайло ВИШИВАНЮК,
Володимир СЕМЕНІВ

СВЯТОГО МИКОЛАЯ

Одним із шанованих свят в Україні, особливо для дітвори, є свято святого Миколая. У нас святий Миколай Чудотворець є покровителем мореплавства, торгівлі, землеробства, будівництва, опікуном несправедливо засуджених, вбогих і сиріт. До нього у молитвах звертаються мандрівники. За Церковним переданням, він народився 260 року в м. Патари (Мала Азія). Був єпископом Мир Ликійських. Заради порятунку людей творив чудеса. 19 грудня 345 року святий відійшов до Господа. Мощі Чудотворця довгий час зберігалися у Мирах. Коли місто зайняли турки, 22 травня 1087 року, мощі були перенесені до міста Бар, що на західному узбережжі Італії, де зберігаються і нині.

Святого Миколая зображають на іконах із книгою, бо його допомога людям завжди ґрунтувалася на євангельській правді.

На честь святого Миколая збудовано багато храмів. В українській хаті поряд з іконами Спасителя і Пресвятої Богородиці була ікона святителя Миколая. Запорізькі козаки вважали цього Божого угодника покровителем у походах. Чудотворця вважали своїм покровителем також чумаки, які брали з собою в далеку дорогу ікони святого. А ще його люблять, поважають і просять опіки дітваки.

У день святого Миколая, за традицією, особливо опікувалися убогими, немічними людьми. Чудотворець у кожному ближньому бачив самого Христа, тому завше поспішав на допомогу. Можливо, саме тому кожному з нас треба у день 19 грудня теж ставати Миколаєм: ділитися добром, опікуватися біднішими, обдаровувати ближніх і насамперед дітей. Але маємо ще складати молитву святому.

МОЛИТВА ДО СВЯТОГО МИКОЛАЯ

Великий угоднику і святителю Божий Миколаю, Пастирю й учителю всіх, хто з щирим молінням вдається до твоєї допомоги.

Ти допомагав тим, хто до тебе вдавався, допоможи і мені в усіх труднощах і потребах життя мого.

Коли прийде хвиля, де сила моя заслаба, де труднощі, що стають на дорозі життя мого, завеликі для мене, Ти, угоднику Божий, подай мені помічну твою руку і стань мені на охорону, як ставав завжди тим, що в труднощах і небезпеках пам'ятали про тебе.

Поблагослови мене святительською твоєю рукою, настав на стежку добру, запали в мені віру непохитну і моли Христа Бога спастися душі моїй.

Амінь.

ПОДАРУНКИ ДЛЯ ДІТЕЙ

Звичай дарувати подарунки і потай класти їх під подушку походить відтоді, як святий Миколай врятував від нечестивого життя трьох дівчат із бідної сім'ї. По смерті матері вони зостались напівсиротами. Дівчата виросли вродливими, та не мали засобів до існування. Вже й батько їхній погодився, щоб дочки торгували своїм тілом. Дізнався про це священик того міста – Миколай – і почав потай підкидати нещасним дівчатам гроші на придане. Так дівчата врятувалися від лихої слави, а згодом вийшли заміж.

Майже всі християнські народи мають звичай обдаровувати малих дітей у ніч з 18 на 19 грудня. Адже святий Миколай – ще й покровитель і вихователь дітей. Відомо, що подарунки отримують лише чемні дітки, а нечемні вранці знаходять різку. Про це батьки розповідають своїм нащадкам задовго до свята. З неба святий Миколай усе бачить. Він любить усіх дітей, але знає, що чемність і щирість прикрашають людину краще за всякі оздоби. На подяку святому діти вчать віршики, пісні й молитви, намагаються бути ввічливими, слухняними. Це гарна нагода розповісти дітям про чудотворця, пояснити, чому для нього наймиліші чемні й чесні діти, навчити дітей головних християнських молитов.

Щодо подарунків, то вони на свято Миколая можуть бути радше символічними, ніж розкішними. Це фрукти, цукерки, омріяна, але не надто дорога іграшка. Адже подарунки, зроблені від імені святого чудотворця, мають сприяти духовному розвиткові малечі.

Опівночі Миколай заходить до кожної оселі. З ним – Ангел і маленький чортик Антипко. Ангел роздає подарунки чемним дітлахам, Антипко розносить різки непослухам.

Усе це батьки збирають, складають до торбинки і кладуть разом із печивом-«миколайчиком» дитині під подушку чи біля неї.

За книгою ***«Від Романа до Йордана»***

ЗДОРОВ'Я

МУНІЦИПАЛЬНА АПТЕКА: КАЖУТЬ, ДЕШЕВШЕ НЕ БУВАЄ

В Івано-Франківську на виконання рішення міської ради підписана угода між ТзОВ «ІВА-Фарм» та Івано-Франківською центральною міською клінічною лікарнею (ЦМКЛ) про створення в обласному центрі мережі муніципальних аптек.

Вона функціонуватиме на базі приватних фармацевтичних закладів, роздрібна націнка в якій, за згодою сторін, буде контролюватися міською владою.

Депутати пояснюють, що метою створення такої аптечної мережі було забезпечення всіх бажаючих без винятку (незалежно від того, чи є ця людина пільговиком, перебуває чи ні на стаціонарному лікуванні) дешевими ліками. Однак реґулювати ціни у приватних аптеках міська рада не могла – це не в її компетенції.

«Нині в Івано-Франківську всі аптеки – приватні, жодної комунальної чи державної не залишилось. Спочатку ми хотіли створити з нуля свою комунальну аптечну структуру. Але відразу виникли проблеми з коштами і приміщеннями. Та введення у роботу однієї аптеки – це близько мільйона гривень капіталовкладень, а треба ж робити мережу... Такі видатки міський бюджет не потягне», – розповів голова постійної депутатської комісії з питань охорони здоров'я та соціального захисту населення свободівець Сергій Стефанко.

За угодою, ТзОВ «ІВА-Фарм» бере на себе зобов'язання встановлювати граничну роздрібну націнку до 15 відсотків у роздрібній торгівлі на лікарські засоби та вироби медичного призначення, відповідно до переліку, визначеного ЦМКЛ, до якого входять 1203 лікарські засоби й вироби медичного призначення. Всього до мережі входитиме 11 аптек.

На фронтальному склі кожної аптеки (аптечного пункту), на які розповсюджується дія цієї угоди, розміщуватиметься наклейка такого змісту: «Муніципальна аптека. Мінімальні ціни».

ТзОВ «ІВА-Фарм» забезпечує цілодобову роботу аптек в Івано-Франківській центральній міській клінічній лікарні (вул. Гетьмана Мазепи), Івано-Франківській міській дитячій клінічній лікарні (вул. Чорновола) та аптечного пункту в Івано-Франківській міській клінічній лікарні № 1 (вул. Матейка).

Угода діятиме до 31.08.2013 року. А як буде далі – час покаже.

Ганна САБОДАШ

ВШАНУВАННЯ

ПОВЕРНУВСЯ У СКУЛЬПТУРІ

На свято Введення у храм Пречистої Діви Марії в Тлумачі відкрили пам'ятник Державному секретареві внутрішніх справ ЗУНР, адвокатові й громадському діячеві Івану Макуху, який тут довгий час жив і працював.

Як повідомляла «Галицька Просвіта», у вересні громада Тлумача святкувала 140-річчя з дня народження І. Макуха. До цієї дати «Просвіта» провела ряд заходів, зокрема, конференції, бібліотечні вечори.

Виступаючи на відкритті пам'ятника, голова райдержадміністрації Василь Сенів так обґрунтував необхідність відкриття пам'ятника Іванові Макуху: пам'яті та історії багато не буває, особливо якщо це стосується нашого українського минулого, відомих героїв і громадських діячів. Таких людей ми повинні вшановувати пам'ятниками, почестями і нашою духовністю.

Знаковою подією для Тлумача назвав відкриття пам'ятника І. Макуху голова районної ради Михайло Вишневський, зауваживши, що він є найвідомішим тлумачанином, який для розвитку Тлумацького повіту зробив найбільше серед тих, хто жив і працював у нашому краї. До нього варто і сьогодні приходити й радитись, як жити і діяти. Іван Макух був взірцем вірного служіння громаді.

Про видатного земляка, який належить до плеяди найвизначніших українців і на прикладі якого потрібно вчитись, як мужньо відстоювати українські права, говорили міський голова Тлумача Володимир Корженьовський, начальник Інформаційно-аналітичного управління облдержадміністрації Сергій Каліфіцький.

Чин освячення пам'ятника І. Макуху, який постав у дворі біля колишнього його будинку, а нині міської ради, здійснили отці Василь Стадник і Павло Дутчак.

Опісля у районному Народному домі відбулася давно очікувана презентація книги просвітянина і краєзнавця Михайла Дземана «Іван Макух, адвокат із Тлумача, – міністр ЗУНР». Під час розмови зійшлись на думці, що книгу потрібно перевидати, доповнивши її новими матеріалами і документами. Вінцем ушанування пам'яті великого земляка стане перенесення його останків з Австрії, де він похований, на Батьківщину. На цьому наголошували усі учасники презентації.

Н. К.

ЛАУРЕАТИ

Я ГОРДИЙ ТИМ, ЩО УКРАЇНЕЦЬ ЗРОДУ

У Києві підбили підсумки літературно-мистецького конкурсу «Я гордий тим, що українець зроду». Поважне журі, до складу якого увійшли член Головної ради Всеукраїнського товариства «Просвіта» імені Тараса Шевченка, письменник, заслужений журналіст України Василь Василашко, відповідальний секретар ВУТ «Просвіта» ім. Тараса Шевченка, заслужений працівник освіти України Микола Нестерчук, письменник, заслужений журналіст України Владислав Бойко, письменник, відповідальний секретар Київської організації НСПУ Олександра Бакуменко, письменниця Надія Кир'ян, композитор Олександр Яковчук, визначило переможців у номінаціях «проза», «поезія», «драматургія», «музичне мистецтво». Були розглянуті роботи з Вінницької, Івано-Франківської, Київської, Миколаївської, Луганської, Полтавської, Сумської, Харківської, Черкаської і Чернівецької областей та АР Крим, які розділені на три вікові групи: молодша (6–10 років), середня (11–14 років), старша (15–17 років).

На жаль, єдиною з нашої області з майже дев'яносто учасників у номінації «проза» заохочувальну премію одержала одинадцятикласниця Петрилівської ЗОШ Тлумацького району Софія Палюга за твір «Українська народна пісня». Більшість же лауреатів – із Сумської та Харківської областей.

ВЧИТЕЛЬСЬКІ ДОЛІ

У числі 34–35 «Галицької Просвіти» була опублікована світлина групи вчителів Лисецького (нині – Тисменицького) району перед Першовереснем 1956-го. Ми розповіли про вчительську долю одного з них – Василя Гука. Нинішня розповідь – про вчительську родину Стрільців.

СТРІЛЬЦІВИ

Євген Миколайович Стрільців народився 4 червня 1928 року в м. Стрий Львівської області. Освіта вища. В 1947 році закінчив Станіславський вчительський інститут (дворічний), отримавши диплом вчителя фізики і математики V–VII класів. З 1947 по 1967 рік працював учителем, завучем (1953–1955), директором (1956–1962) школи в с. Драгомирчани Лисецького (тепер – Тисменицького) району. З 1967 по 1 вересня 1981 року був учителем математики і трудового навчання в Перегінській допоміжній школі Рожнятівського району. Вийшов на пенсію за вислугою років.

Дружина – Зінаїда Прокопівна Стрільців (Педь), 1923 року народження, родом із Донеччини. Приїхала за скеруванням у Станіславську область 1947 року за спеціальністю – вчитель російської мови і літератури. В 1954 році одружилася з Є. М. Стрільцівим. Усе життя пропрацювала у Драгомирчанській школі.

Але набагато складнішою була вчительська доля батька – Миколи Павловича Стрільціва. Народився 1895 року в с. Загвіздя Тисменицького району в родині сільського писаря, де було п'ятеро дітей – троє хлопців і дві дівчини. Найстарший син став священиком, чим батьки дуже пишались. А Микола після отримання початкової освіти в рідному селі вступає 1906 року до Станіславської чоловічої гімназії з українською мовою викладання, яку успішно закінчує 5 червня 1914 року, будучи визнаним зрілим «до студій на університеті». За успіхи в лінгвістичній сфері на основі міністерського розпорядку з дня 29 лютого 1908 року був звільнений від плати за навчання. В роки Першої світової війни в складі австрійської армії воював на італійському фронті, де потрапив у полон, з якого був звільнений у 1919 році. В полоні досконало вивчив італійську мову. 10 травня 1920 року вступає до Віденського університету на філософський факультет, який успішно закінчує 1924 року, захистивши дисертацію латинською мовою й отримавши докторський ступінь.

Повернувшись додому, стає безробітним, оскільки у Речі Посполитій був складний процес визнання іноземних дипломів. У 1925 р., після визнання диплома Львівським університетом, влаштовується на посаду викладача грецької і латинської мов у Станіславській чоловічій гімназії та французької мови у жіночій учительській семінарії. Одружився з мешканкою Станиславова Марією Олександрою Опар. У 1928 році сім'я перебирається до Стрия, де Микола Павлович працює викладачем в українській (де навчався Степан Бандера), згодом – у польській гімназіях.

Шовіністично налаштована адміністрація створила українському професорові нестерпні умови через різке неприйняття урядової політики «пацифікації», спрямованої проти українства. В 1936 році родина Стрільцівих переїздить до Коломиї, де М. Стрільців викладає латинську і грецьку мови в місцевій польській гімназії. Після приходу радянської влади в 1939 році Миколу Павловича призначають директором вечірньої школи робітничої молоді й учителем німецької мови. З приходом німців він – безробітний. Але у 1942 р. його призначають директором школи в с. Черемхів, куди переїздить з сім'єю. Через деякий час Львівська кураторія відшукала його й перевела пана професора у Станіславську гімназію, якою керував тоді син Івана Франка – Тарас. Між родинами Миколи Стрільціва і Тараса Франка виникла щира багаторічна дружба.

Ситуація в місті загострювалась. Через активізацію боротьби ОУН і УПА з окупантами ґестапо посилює репресії. Під час однієї з облав була затримана і дружина М. Стрільціва, якій загрожувало відправлення на роботи до «рейху». Миколі Павловичу вдалося звільнити її. У 1944 році, після повернення комуністичної влади, він стає викладачем щойно відкритого вчительського інституту, а дещо пізніше і медичного інституту в Станіславі, де пропрацював довгі роки. Був автором підручника з латинської мови. В 1947 році, коли за доносом був заарештований і засуджений до восьми років позбавлення волі за антирадянську діяльність його старший син – Богдан, студент II курсу Станіславського медінституту, Миколу Павловича часто викликали на допити в НКВД. Після смерті комуністичного диктатора Сталіна сина звільнили. Помер Микола Павлович у липні 1990 року.

Мати – Марія Олександра Стрільців (Опар) – народилась у Станіславі. Закінчила українську чоловічу гімназію (вчилось всього троє дівчат). Вищу освіту здобувала у Віденській вищій міжнародній торгівельній школі, але провчившись три роки залишила навчання через одруження і відсутність коштів. Народила двох синів: Богдана і Євгена та доньку Тетяну Надію.

За часів Польщі хотіла влаштуватися на роботу в банк, але для цього потрібно було змінити віросповідання. Цю пропозицію молода жінка категорично відкинула. Після розвалу Польщі й приходу більшовиків влаштувалась викладачкою української мови в Коломийській педагогічній школі. В той час почались арешти серед української молоді. В поле зору карателів потрапив і її старший син – восьмикласник Богдан. Була викликана на допит і сама Марія. Під час німецької окупації вона працювала робітницею кухні для голодуючих коломиян.

Розмовляючи з Євгеном Миколайовичем про перипетії його вчительської долі, я дізнався багато цікавого. Зокрема, як йому, братові «ворога народу», не комуністу, вдалося стати спочатку завучем, а згодом і директором школи. Це сталось завдяки двом моментам: по-перше – його батько приймав іспити на заочному відділенні педінституту, де навчалося все районне й обласне освітянське керівництво. А по-друге – він оженився на «совєтці», яку щиро й вірно кохав усе життя і та відповідала йому взаємністю. З Зінаїдою Прокопівною вони прожили в шлюбі майже 47 років. Євген Миколайович з тремтінням у голосі й сльозами на очах зачитує мені її прощальний передсмертний лист із далекого Санкт-Петербурга, написаний медсестрою під диктування: «…Прощай, мой дорогой, мой любимый и нежный друг на всю жизнь. Ты был всю жизнь моим добрым ангелом-хранителем… Низкий поклон и светлая память всем, кто был со мной в эти тяжелые неповторимые месяцы… Простите меня за все, что было не так. Душа моя добрая и никогда не причинит вам беспокойства и волнения. Я буду с вами в дуновении ветерка, в шелесте листочков, в ласковом луче солнца, в ярком блеске зимнего прекрасного солнечного дня. Да благословит вас Господь Бог! Геня, приезжай ко мне после Пасхи, когда будет тепло, поклонись моей могилке низко к земле, я обязательно почувствую этот поклон… Не горюй обо мне, я всегда буду с тобой и с сыночком. Вы всегда будете чувствовать меня близко около себя. Простите и прощайте… Всегда любящая вас мама и жена».

Гордістю старого вчителя є, безперечно, його син Володимир – знаний у Росії лікар-травматолог. З рідні у Євгена Стрільціва є ще сестра – Тетяна, яка здобула філологічну освіту, пропрацювала в бібліотеці медінституту.

Ось така вона вчительська доля Євгена Стрільціва і його родини – родини з когорти справжньої галицької інтеліґенції.

Михайло ФРЕЇК, *завідувач музею «Дем'янів Лаз»,*
Ірина КОГУТ, *учасниця пошукової групи «Поклик», працівниця музею*

ПОСТАТІ

…У 1893 році вперше в Галичині був виданий у двох томах «Кобзар» Т. Г. Шевченка. І заслуга в цьому – відомого у той час українського галицького письменника, літературознавця, драматурга і громадсько-культурного діяча Омеляна Огоновського (1833–1894), уродженця с. Григорів на Рогатинщині. З 1867 р., після виїзду до Росії Якова Головацького, О. Огоновський обійняв посаду завідувача кафедри руської (української) мови Львівського університету, а в 1877–1894 рр. був головою товариства «Просвіта» у Львові. Його перу належать праці з шевченкознавства – «Життя Тараса Шевченка», «Гайдамаки» та інші.

ГАЙДАМАКИ

Визначною подією у житті Галицької України стало видання окремою книжкою поеми **«Гайдамаки» Т. Шевченка,** що побачила світ 1898 року в Коломиї. Її видав у власній друкарні видавець українських книжок і часописів «Голос народний» і «Руска рада» **Михайло Білоус** (1838–?). До речі, політичний двотижневик «Руска рада» був москвофільського напрямку, виходив під редакцією чільного представника галицького москвофільства **Івана Наумовича** (1826–1891), одного з провідних засновників освітнього товариства «Общество имени Качковского» і засновника першого в Галичині пасічнянського товариства.

Зауважмо: видання «Гайдамаків» Т. Шевченка було першим і окремим у Галичині. Видавець збагатив його чудовими ілюстраціями талановитого живописця і графіка з Наддніпрянщини (уродженця м. Бердянка) **Опанаса Сластьона** (1855–1933). До цього видання М. Білоус включив і свою розвідку про життя і творчість Т. Шевченка та про історію гайдамацького руху. Благородне, патріотичне прагнення М. Білоуса, на жаль, обернулося зворотнім боком: видання було здійснене так званим «язичієм», що призвело до каліцтва мови Т. Шевченка.

Та австрійсько-польська реакція з ненавистю зустріла появу «руського» (українського) видання «хлопського» поета, співця гайдамаччини. Австрійські жандарми отримали вказівку зривати рекламні оголошення, що повідомляли про вихід у світ поеми «Гайдамаки». Таємні аґенти вештали книгарнями Львова, Станиславова, Коломиї, Перемишля і слідкували, хто купує книжку Шевченка. Найзапекліші українофоби з польських шовіністичних кіл домагалися, щоб М. Білоусу на коломийському ринку було відраховано двадцять п'ять батогів. Вони й через століття не могли забути національно-визвольну боротьбу українського народу у XVIII ст. проти феодально-кріпосницького і національно-релігійного гноблення під назвою «Гайдамаччина». Цю боротьбу проти польсько-шляхетського панування, проти кріпаччини й полонізації українці оспівували у своїх історичних піснях про гайдамацький рух на Правобережній Україні та опришківський рух як відголос Гайдамаччини в Галичині й Буковині. Для цих пісень характерним був героїко-патріотичний мотив.

Активними учасниками гайдамацького руху були бандуристи-кобзарі, які супроводжували повстанців у походах, грою на бандурі-кобзі й піснями підносили бойовий дух гайдамаків у 1734 р., 1750 р. і особливо у 1768 році на Правобережній Україні (Коліївщина, яку очолили **Максим Залізняк** та **Іван Ґонта).** Повстанці називали себе «гайдамаками» – вільними людьми (від турецького слова «гайдамака» – неспокійна, бунтівна людина). Саме гайдамацькі пісні стали одним із джерел до поеми Т. Шевченка «Гайдамаки», драми **І. Карпенка-Карого** «Сава Чалий» і повісті **Марка Вовчка** «Кармелюк».

* * *

…Дух гайдамаччини, дух непокори, ненависті до насилля й приниження у рідному краї століттями жив у поколіннях українського народу на всіх його історично-етнічних землях від Сяну до Дону, від Холмщини до Чорного моря і Дунаю. Він виливався у різні форми боротьби народу за своє визволення, за свою державність. Серед них – відродження січово-козацької ідеї на землях Галицької України на початку XX ст. у формі молодіжних філій товариства «Січ», у різних військових формаціях, наприклад, **українського січового стрілецтва** у роки Першої світової війни, у військових формаціях в Українській Наддніпрянській Армії у часі національно-визвольної революції. Серед них – найбільш відомі **«Чорні гайдамаки»** (т. зв. «чорношличники), **Гайдамацький загін** – українська військова частина за Центральної Ради, що формувався на Уманщині, де у XVIII ст. зароджувався гайдамацький рух. Це і **Гайдамацький слобідський кіш,** сформований за Центральної Ради, очолюваний Отаманом **С. Петлюрою.** У січні – лютому 1918 р. цей Кіш стримував на Лівобережжі наступ більшовицького війська Муравйова на Київ, брав участь у боях за Київський арсенал. Символічним є те, що одна з військових структур Української Галицької Армії (УГА) носила назву «Гайдамаки». Сотня «Гайдамаки» відзначилася в боях Української Повстанської Армії проти московсько-більшовицьких зайд.

* * *

…Цікавим явищем в історії пробудження українців до активної національно-визвольної боротьби, за свою національну честь і людську гідність стало, зокрема, видання у Львові у 1902–1907 роках часопису-тижневика під промовисто-символічною назвою **«Гайдамаки».** Видавцем і відповідальним редактором цього україномовного часопису був педагог і громадсько-політичний діяч, націонал-демократ **Михайло Петрицький,** який народився на Тернопіллі 1865 року. Довго й активно працював як організатор культурно-освітнього життя в Копичинецькому повіті, а у 1907–1918 рр. обирався послом до австрійського парламенту від Національно-демократичної партії.

Діяльним співробітником тижневика «Гайдамаки» був **Іван Троць** (1886–1968), уродженець Богородчан. Згодом, після служби в австрійській армії (1907–1910) він працював у щоденнику «Руслан». У роки Першої світової війни – у редакції журналу «Відродження України» (Відень), а за еміґраційного Галицького уряду у Відні – співробітник його органу «Український прапор».

Програмним гаслом свого видання «Гайдамаки» Михайло Петрицький обрав слова письменника, греко-католицького священика **Сильвестра Лепкого** (літературний псевдонім – Марко Мурава) – батька **Богдана і Лева Лепких:** «Боже, з Тобою йдемо до бою за правду, і волю, і закон Твій, і сто раз впавши, і сто раз вставши – встанемо в правді вольній-святій!».

Тижневик «Гайдамаки» вів непримиренну боротьбу проти москвофільства («козаків» – як зазначив часопис) у Галичині та проти польських україноненависників, які українців з презирством і ненавистю називали «гайдамаками» і «мазепинцями». Тож не дивно, що численні публікації у «Гайдамаках» піддавалися цензурним препаратам і заборонам-«конфіскату».

Часопис закликав українців до єднання в боротьбі за свою честь і гідність. Характерні у цьому є публікації письменника і публіциста **Осипа Шпитка (Шпитька),** який виступав під літературним псевдонімом Гриць Щипавка і друкувався також у коломийських виданнях, зокрема, у журналі «Зоря». У своїй розлогій пафосній статті «Поклик» він закликає: «Гей, браття по крови і по духу, в дорогих футрах чи по кожуху» – до національного єднання у боротьбі за національну честь і гідність.

Часопис гостро полемізував з москвофілами-«хрунями» (перекинчиками) та «уродзоними» (польськими україноφобами). Показовим у цьому є, наприклад, фейлетон Антона Кропиви (звісно, під псевдонімом) «Хрунський баль» у ч. 37 часопису за 10 червня 1903 р.

Володимир МОРОЗЮК, *член НСПУ*

(Закінчення буде)

ЛІНА КОСТЕНКО: КРИЛА

А й правда,
крилатим ґрунту не треба.
Землі немає, то буде небо.

Немає поля, то буде воля.
Немає пари, то будуть хмари.

В цьому, напевно,
правда пташина…
А як же людина?
А що ж людина?

Живе на землі. Сама не літає.
А крила має. А крила має!

Вони, ті крила,
не з пуху-пір'я,
А з правди, чесноти і довір'я.

У кого – з вірності у коханні.
У кого – з вічного поривання.

У кого – з щирості до роботи.
У кого – з щедрості на турботи.

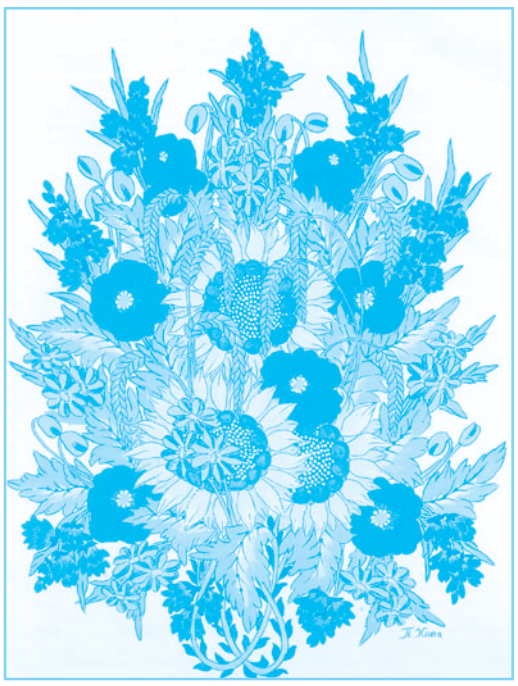
У кого – з пісні, або з надії,
Або з поезії, або з мрії.

Людина нібито не літає…
А крила має. А крила має!

ТАЛАНТИ УКРАЇНИ

ТВОРЧІСТЬ ПАРАСКИ ХОМИ – ЯВИЩЕ У ЖАНРІ НАЇВНОГО МИСТЕЦТВА

10 листопада 2013 року громадськість відзначатиме 80-річний ювілей відомої майстрині розпису Параски Хоми, яка вже 44 роки переносить на папір красу рідної землі – барвисті квіти, пташок, смужечки злакових, листочки дерев і рослин…

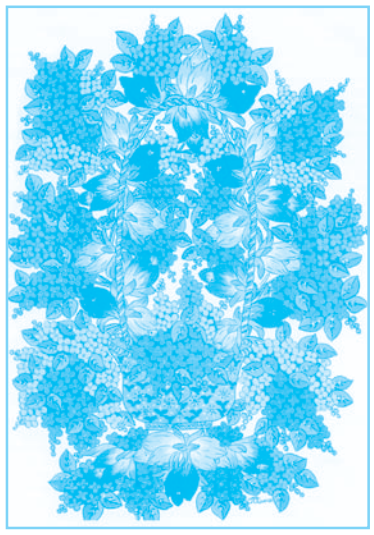

Завдяки добрим людям у владі, родині, меценатам виходили альбоми, організовувалися виставки, друкувалися публікації у книжках, журналах, газетах. Та й праця її високо поцінована: вона – заслужений майстер народної творчості України, їй присуджені Всеукраїнська премія ім. К. Білокур, обласна премія Я. Лукавецького, орден Княгині Ольги, національна кіностудія ім. О. Довженка створила два фільми, а обласне телебачення «Галичина» зафільмувало теленариси «Мистецький портет Параски Хоми» і «На вівтар України».

Мистецькі витвори, які стоять у ряду найкращих творів, є окрасою музеїв світу, знаходяться у приватних колекціях бібліотек, шкіл. Чимало їх – у родинному гніздечку. Саме небайдужість поціновувачів самобутності цієї краси, яку закохана в природу, життя Параска Петрівна Хома творить щодня, і згуртували багатьох, щоб допомогти зберегти для нащадків ці безцінні твори.

На нещодавньому культурно-освітньому заході для учнів шкіл і громадськості, присвяченому творчості самобутньої майстрині, який проходив у Центрі патріотичного виховання учнівської молоді ім. С. Бандери, де розміщена виставка картин Параски Хоми, учасники мали змогу переглянути фільм, ознайомитися з роботами мисткині та її біографією, родиною, молодими талановитими дітьми, які дарували художниці поетичні, літературні й художні твори. А також презентували новий творчий проект «Життя, осяяне творчістю», в якому задіяні учні шкіл, гуртків образотворчого і декоративно-ужиткового мистецтва. Підсумки будуть підбиті в день народження Параски Хоми через два роки.

Промовці були одностайні в тому, що потрібна галерея, в якій би оселились усі роботи знаменитої та надзвичайно скромної майстрини, які мають енергетичний потенціал життєвої радості, добра і любові. З великим подивуванням сприйняли інформацію, що подання на присвоєння національної премії ім. Т. Шевченка так і не подали в конкурсний комітет, хоч виставки робіт Параски Хоми були і в Києві в музеї І. Гончара, і у Верховній Раді, і на студії ім. О. Довженка, і в Івано-Франківську, а мисткиня творить щодня, не зважаючи на вік, здоров'я, умови і матеріальні статки. Саме тому вирішили звернутись безпосередньо до комітету

з присвоєння премії і почали збір підписів. Уже першого дня зібрали їх більше півтисячі.

А в планах управління культури облдержадміністраці – видати альбом робіт Параски Хоми, за що будуть вдячні всі поціновувачі творчості мисткині. Як добре, що ми нині звертаємось до глибин віків і увіковічуємо своїх великих попередників. Але ще краще віддавати шану тим, хто живе поряд з нами, хто вкладає талант і енергію у розвиток української культури і творіннями яких захоплюється світ.

Любов ЗОРІНА

Фото: Твори Параски Хоми

ДІЙСТВО

«БАРВИ КРЕАТИВУ» В СТОЛЬНОМУ ГАЛИЧІ

У Картинній галереї Національного заповідника «Давній Галич» відбулося цікаве дійство «Барви креативу». Галичани і гості знайомилися одночасно з початковим професійним та зрілим авторським мистецтвом. Представниками першого виступили майбутні митці – студенти Вищого художнього професійного училища № 3 (м. Івано-Франківськ), друге презентував член Спілки майстрів народного мистецтва України, художник-аматор Володимир Головацький. Останній, окрім робіт у живописі й різьбі, ознайомив громадськість із двома власними книгами «Нехай святиться ім'я Твоє» та «Клич кревняків». Загалом присутні змогли побачити більше 60 творів.

Думками про представлені роботи поділилися директор Музею караїмської історії та культури Ярослав Поташник, декан Галицький УАПЦ о. Іван Кузь, директор ВПТУ № 3 Богдан Данилюк, директор Галицької Малої академії народних ремесел Стефанія Сидорук, архітектор Василь Крук, поціновувач майстерності Ростислав Лотоцький.

Про діяльність альма-матері творців художніх образів у дереві, на полотні й папері розповів директор ВПТУ № 3 Богдан Данилюк. Заклад відзначає 65-ту річницю створення. Впродовж десятиліть його закінчили багато знаних у сучасному світі мистецтва авторів. Цікаво, що три десятки років тому в ньому розпочав здобувати освіту генеральний директор – науковий керівник Національного заповідника «Давній Галич» Олександр Береговський.

Училище засноване на базі артілі «Прогрес» і спершу іменувалося «Станіславський учбово-виробничий комбінат для підготовки кваліфікованих робітників-червонодеревців». У 1992 році йому надали статус «вищого художнього професійного». Представлені студентські роботи дають змогу говорити про високу професійну перспективу авторів.

Цікавим було знайомство з Володимиром Головацьким, який за фахом – аґроном, а сьогодні очолює сільське господарство Галицького району – таким чином, усе його життя пов'язане з роботою на землі. Саме в полудень свого віку він несподівано для самого себе почав творити – взявся за олівець, пензель, різець та перо. Це той випадок, коли внутрішній світ людини, його духовна наповненість щиро й відверто проявилася в зрілому віці так несподівано, неповторно і яскраво. Його книга «Клич кревняків» є твором про вічну сутність життя, про того, хто дістав від Творця найвище призначення – жити з людьми і для людей. Це книга про хлібороба, орія, ратая – кожен, хто візьме її до рук, неодмінно дочитає до кінця.

Самі дерев'яні рельєфні пласти із сюжетними композиціями, різьблені в особливий спосіб, свідчать, що хоч їх автор і не здобув відповідну професійну освіту, проте щирість, переконливість і простота у зображуваному приваблюють своєю безпосередністю світогляду. Володимир Головацький як працівник на матінці-землі по-своєму дивиться на світ. На кожну річ у нього свій філософський погляд, який формується саме під впливом праці біля землі, як частини неосяжної Природи, створеної Творцем.

Виставка мистецьких робіт «Барви креативу» стала презентацію творчих ідей, які створені студентами в процесі здобуття фаху, що в майбутньому, безперечно, відіб'ється на створенні нових чудових творів, які презентуватимуть нашу культуру.

А. Ч.

ТРАДИЦІЇ ТА ОБРЯДИ

ЦЯ ДИВНА НІЧ НА АНДРЕЯ

З-поміж найбільших зимових празників чи не найвеселішим і найбільш очікуваним для українців було свято Андрія. На тринадцятий день грудня насамперед парубки і дівчата збиралися в хатах у різних кутках села і влаштовували усілякі розваги. Це була ніч ворожінь, вчинення різних збитків і веселощів. У ніч з 12 на 13 грудня здавен дівчата робили все, щоб бодай щось дізнатися про своїх суджених. Не переводяться ці традиції і нині. Наприклад, кладуть на підлогу дзеркало, воду і хліб, а в хату пускають півня. Якщо він підійде до дзеркала – наречений буде вродливим, якщо до води – пиячитиме, якщо до хліба – буде роботящим…

…На Андрія дівчата цікавляться, котра з них першою вийде заміж. Для цього ліплять вареники й беруть собі кожна по одному. Потім пускають до хати голодного кота. Чий вареник він з'їсть першим, та заміж вийде найшвидше…

За повір'ям, щоб дізнатися, хто стане нареченим, потрібно під подушку покласти гребінь і дзеркало та промовити: «Милий, прийди і причеши мене». Хто насниться дівчині цієї ночі, той і стане її чоловіком.

Щоб дізнатися, у скільки років вийдеш заміж, коли батькам слід починати збирати гроші на весілля, знадобляться горня з водою, нитка і перстень. Ниточку потрібно прив'язати до персня і тримати над водою. Скільки разів ударить ся він об стінки горнятка, у стільки років вийдеш заміж.

Щоб знати, до чого себе готувати і чого чекати від долі, ворожать на подушках. Під одну кладуть перстень, під другу – ляльку, під третю – гроші. Якщо дівчина вибере подушку з перснем, то старости скоро завернуть у дім, якщо з лялькою, то молодиця незабаром стане мамою, а якщо ж гроші, то найближчим часом чекає великий прибуток.

В Андрієву ніч хлопці роблять збитки дівчатам, ґаздам і ґаздиням, у яких доньки на виданні. Знімають фіртки на їхньому подвір'ї і висаджують на дах, чи розбирають воза і збирають його на даху стодоли чи якомусь дереві, задротовують двері осель, де є дівчата, розмальовують вікна, займаються іншими пустощами.

Від редакції. А ми вітаємо всіх Андріїв, Андрійовичів і Андріївних зі святом. Хай вам буде щасливо і весело і без ворожінь на Андрія і впродовж усього року.

ДО ПЕРВНІВ

СВЯТО НАРОДНОЇ НОШІ

відбулося у краєзнавчому музеї. Була представлена колекція одягу всіх етнографічних реґіонів Прикарпаття.

У рамках свята пройшла презентація персональної виставки народного майстра України Олександри Григорук – колекції конопляного одягу і старожитностей Покуття.

НОСТАЛЬГІЯ

ВІСІМ ЧУДЕС СОЦІАЛІЗМУ

1. Всі мали працю.
2. Попри те, що всі мали працю, ніхто не працював.
3. Попри те, що ніхто не працював, норми виконувано на 100 відсотків.
4. Попри те, що норми виконувано на 100 відсотків, полиці крамниць світили пусткою.
5. Попри те, що крамниці світили пусткою, всі все мали.
6. Попри те, що всі все мали, були ізґої – українці, білоруси, прибалти, молдавани, кавказці, азіати, – які нічого не мали, а працювали, як воли.
7. Попри те, що всі все мали, всі крали.
8. Попри те, що всі крали, нічого не бракувало.

Відійшов у вічність активний просвітянин, журналіст, народний цілитель і творча особистість –

КРЕЦУЛ В'ЯЧЕСЛАВ ВАСИЛЬОВИЧ.

Народився 25 березня 1930 р. в селі Петроострові на Кіровоградщині в селянській родині. З перервою на роки війни навчався в сільській школі, а потім – на техніка-лісовода. У 1954 році приїхав працювати за спеціальністю в Карпати майстром лісу Порогівського лісництва Надвірнянського лісгоспу.

Маючи від Бога таланти до творчості, здобув фах журналіста і понад сорок років пропрацював на журналістській ниві, де пройшов шлях від кореспондента до головного редактора.

Впродовж усього життя займався ще малюванням, скульптурою, різьбою і випалюванням голкою на дереві. Створив дев'ять різних музеїв, сільську малу академію мистецтв і народознавства. Викладав ці творчі напрямки, а також – бджільництво у вишах і школах.

Займався народною медициною. Творив аж до завершення свого земного шляху. Видав кілька збірок віршів, п'єс, народних рецептів, досліджень, зокрема, «Зцілення совістю» і «Християнські засоби одужання», повість «На порогах Бистриці». Залишив по собі багато рукописів.

Був членом творчих спілок – Спілки журналістів, Асоціації народної медицини України, лектором товариства «Просвіта».

Любив людей і радо відгукувався на їхні прохання про допомогу, виховав двох синів – Віталія і Валерія.

Спочив у Бозі тихо і мирно, сидячи на дивані у своїй хаті в селі Вікняни на Тлумаччині.

Вічная пам'ять і пухом йому українська земля.

Від імені просвітян краю голова ОО ВУТ «Просвіта» ім. Т. Шевченка Степан ВОЛКОВЕЦЬКИЙ